

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1857/2022
30.03.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Слободан Петровић, адвокат из ..., против туженог ГГ из ..., чији је пуномоћник Ивица Костић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужилаца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2505/2020 од 27.05.2021. године, у седници одржаној 30.03.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужилаца изјављена против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2505/2020 од 27.05.2021. године.

УКИДА СЕ, у преосталом делу, пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2505/2020 од 27.05.2021. године и предмет **ВРАЋА** том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сурдулици, Судска јединица Владичин Хан П 818/17 од 24.04.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца, па је према туженом утврђено да уговор о доживотном издржавању Р 127/06 оверен од стране Општинског суда у Владичином Хану 11.10.2006. године, закључен између пок. ДД, бив. из села ..., као примаоца издржавања и туженог ГГ из села ..., као даваоца издржавања, не производи правно дејство у односу на објекат бр. 2 "стара кућа", површине 48 м², са дограђеним делом површине 9 м², која се налази на к.п. бр. ... КО ..., те да наведени објекат представља заоставштину сада пок. ДД, а тужиоци су власници по основу наслеђа са уделом од по 1/4 која непокретност је уписана у ЛН бр. ... за КО ... код СКН ..., па је тужени дужан да призна да су тужиоци сувласници на тој имовини и трпи да се на основу ове пресуде изврши промена власништва код СКН Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца, па је према туженом утврђено да уговор о доживотном издржавању Р 127/06 оверен од стране Општинског суда у Владичином Хану 11.10.2006. године, закључен између пок. ДД, бив. из села ..., као примаоца издржавања и туженог ГГ из села ..., као даваоца издржавања, не производи правно дејство у односу на целе к.п. бр. ... и к.п. бр. ..., обе уписане у ЛН ... КО ... на име пок. ДД, на којим парцелама се налазе објекти у изградњи и то: изграђени подрум и темељ са цоклом, висине 0,17 мдо, 0,95 м, укупне површине 93 м², с тим што темељи зграде падају на две парцеле и то на к.п. бр. ... у површини од 63 м² и на к.п. бр. ... у површини од 30 м², а започети део зграде који припада на парцели бр. ... мери и

граничи се са севера у три прелома, први прелом 4,20 м, други прелом 0,90 м и трећи прелом 3,90 м, сва три прелома до преосталог дела к.п. бр. ..., са истока 6,80 м до преосталог дела к.п. бр. ..., са југа 8,15 м до к.п. бр. ... и са запада у три прелома, први прелом 4,40 м, други прелом 3,45 м и трећи прелом 0,90 м, сва три прелома до преосталог дела к.п. бр. ..., у укупној површини од 63 м², у ком делу се налази и подрум димензија 4,20 м x 3,45 м, површине 14,50 м; и други део зграде који припада парцели бр. ... у површини од 30 м², који мери и граничи са севера 8,15 м до к.п. бр. ..., са истока у два прелома, први прелом 2,20 м, други прелом 2,00 м, оба прелома до преосталог дела к.п. бр. ..., са југа 8,10 м до преосталог дела к.п. ... и са запада у два прелома, први прелом 2,00 м, други прелом 1,20 м, оба прелома до престалог дела к.п. бр. ...; и за помоћну зграду димензија 5,45 м x 4,46 м, површине 24 м², са дограђеним бетонским стубовима и блоковима без плоче, димензије 4,46 м x 1,90 м површине 8,50 м², а која припада к.п. бр. ..., па је тужени дужан да призна да су тужиоци власници на наведеној имовини. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се према туженом утврди да уговор о доживотном издржавању Р 127/06 оверен од стране Општинског суда у Владичином Хану 11.10.2006. године, закључен између пок. ДД, бив. из села ..., као примаоца издржавања и ГГ из села ..., као даваоца издржавања, не производи правно дејство у делу од једне идеалне половине кућног плаца к.п. бр. ..., уписана у ЛН ... КО ... на име пок. ДД, те да се тужени обавезе да призна да су тужиоци сувласници на наведеној парцели, као неоснован. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље АА, којим је тражила да заједно са тужиоцима ББ и ВВ, се према туженом утврди да уговор о доживотном издржавању Р 127/06 оверен од стране Општинског суда у Владичином Хану 11.10.2006. године, закључен између пок. ДД, бив.из села ..., као примаоца издржавања и ГГ из села ..., као даваоца издржавања, не производи правно дејство у делу од једне идеалне половине у односу на објекат бр. 2 "стара кућа", површине 48 м², са дограђеним делом површине 9 м², која се налази на к.п. бр. ... уписана у ЛН ... КО ..., код СКН Владичин Хан, као неоснован, због непостојања активне легитимације. Ставом петим изреке, одбијен је део тужбеног захтева тужилаца којим су тражили да се непокретности из става 2 упишу на њихово име код СКН Владичин Хан. Ставом шестим изреке, тужени су обавезани да тужиоцима на име трошкова парничног поступка плате износ од 203.700,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности одлуке о трошковима па до исплате.

Допунском пресудом Основног суда у Сурдулици, Судска јединица Владичин Хан П 818/17 од 13.07.2020. године, одбијен је део тужбеног захтева у висини од једне идеалне половине (1/2) тужилаца ББ из села ... и ВВ из села ..., од досуђеног у ставу првом изреке пресуде Основног суда у Сурдулици, Судска јединица Владичин Хан П 818/17 од 24.04.2019. године и тужиље АА из села ..., за део преко одлученог у ставу четвртом изреке наведене пресуде, па до траженог према туженом да се утврди да уговор о доживотном издржавању Р 127/06 оверен од стране Општинског суда у Владичином Хану 11.10.2006. године, закључен између пок. ДД, бив.из села ..., као примаоца издржавања и ГГ из села ..., као даваоца издржавања, не производи правно дејство у односу на објекат бр. 2 "стара кућа", површине 48 м², са дограђеним делом површине 9 м², која се налази на к.п. бр. ... КО ..., за цео објекат, те да су тужиоци сувласници на наведеној имовини, као неоснован.

Апелациони суд у Нишу је, пресудом Гж 2505/2020 од 27.05.2021. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу тужилаца и потврдио пресуду

Основног суда у Сурдулици, Судска јединица у Владичином Хану П 818/2017 од 24.04.2019. године, у ставу трећем, четвртном и петом изреке и допунску пресуду истог суда П 818/17 од 13.07.2020. године. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Сурдулици, Судска јединица у Владичином Хану П 818/2017 од 24.04.2019. године, у првом, другом и шестом ставу изреке, тако да сада гласи: одбија се, као неоснован, тужбени захтев тужилаца да се према туженом утврди да уговор о доживотном издржавању Р 127/06 оверен од стране Општинског суда у Владичином Хану 11.10.2006. године, закључен између пок. ДД, бив.из ..., као примаоца издржавања и ГГ, као даваоца издржавања, не производи правно дејство у односу на објекат бр. 2 "стара кућа", површине 48 м², са дограђеним делом површине 9 м², која се налази на к.п. бр. ... КО ..., и да наведени објекат представља заоставштину сада пок. ДД, а да су тужиоци власници по основу наслеђа са уделом од по 1/4, која непокретност је уписана у ЛН бр. ... КО ..., код СКН Владичин Хан и да је тужени дужан да призна да су тужиоци сувласници на наведеној имовини и трпи да се на основу те пресуде изврши промена власништва код СКН Владичин Хан и да се према туженом утврди да уговор о доживотном издржавању Р 127/06 оверен од стране Општинског суда у Владичином Хану 11.10.2006. године не производи правно дејство у односу на целе к.п. ... и ... обе уписане у ЛН ... КО ..., на име пок. ДД, на којим парцелама се налазе објекти у изградњи и то: изграђени подрум и темељ са цоклом, висине 0,17 мдо, 0,95 м, укупне површине 93 м², с тим што темељи зграде падају на две парцеле и то на к.п. бр. ... у површини од 63 м² и на к.п. бр. ... у површини од 30 м², а започети део зграде који припада парцели бр. 1892 мери и граничи се са севера у три прелома, први прелом 4,20 м, други прелом 0,90 м и трећи прелом 3,90 м, сва три прелома до преосталог дела к.п. бр. 1892, са истока 6,80 м до преосталог дела к.п. бр. ..., са југа 8,15 м до к.п. бр. ... и са запада у три прелома, први прелом 4,40 м, други прелом 3,45 м и трећи прелом 0,90 м, сва три прелома до преосталог дела к.п. бр. ..., у укупној површини од 63 м², у ком делу се налази и подрум димензија 4,20 м х 3,45 м, површине 14,50 м; и други део зграде који припада парцели бр. 1893 у површини од 30 м², који мери и граничи са севера 8,15 м до к.п. бр. ..., са истока у два прелома, први прелом 2,20 м, други прелом 2,00 м, оба прелома до преосталог дела к.п. бр. ..., са југа 8,10 м до преосталог дела к.п. ... и са запада у два прелома, први прелом 2,00 м, други прелом 1,20 м, оба прелома до престалог дела к.п. бр. ...; и за помоћну зграду димензија 5,45 м х 4,46 м, површине 24 м², са дограђеним бетонским стубовима и блоковима без плоче, димензије 4,46 м х 1,90 м површине 8,50 м², а која припада к.п. бр. ..., па је тужени дужан да призна да су тужиоци сувласници на наведеној имовини, а тужиоци су обавезани да туженом накнаде трошкове поступка у износу од 78.800,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су изјавили благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Оцењујући дозвољеност ревизије у смислу члана 410. став 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца дозвољена у преиначујућем делу, на основу одредбе члана 403. став 2. тачка 2. истог Закона, а да није дозвољена у делу којим је потврђена првостепена пресуда, на основу одредбе члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку, због чега је ревизија тужилаца, у том делу, одбачена.

Одредбом члана 403. став 3. Закона о парничном поступку, прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужбу ради утврђења, тужиоци су поднели 18.11.2015. године, а вредност предмета спора је 10.000,00 динара.

Како је означена вредност предмета спора побијаног дела од 10.000,00 динара, испод ревизијског цензуса од 40.000 евра у динарској противвредности, меродавног за право на изјављивање ревизије, то ревизија тужилаца изјављена против другостепене пресуде у делу којим је потврђења првостепена пресуда, није дозвољена, на основу члана 410. став 2. тачка 5., у вези члана 403. став 3. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 413. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у преосталом, преиначујућем делу, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија тужилаца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана одредбом члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Међутим, ревиденти основано у ревизији указују да је у поступку пред другостепеним судом учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, јер је тај суд неправилно применио одредбу члана 211. истог Закона, а неправилна примена те одредбе закона била је од утицаја на доношење правилне и законите одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању, предмет тужбеног захтева тужилаца је утврђење ништавости уговора о доживотном издржавању који је правни претходних тужилаца ББ и ВВ, покојна ДД, бивша из ..., у својству примаоца издржавања, закључила са туженим, својим сином, као даваоцем издржавања. У поступку расправљања заоставштине пок. ДД, на наслеђе су позвани њени законски наследници и то: син ГГ (тужени), кћерка ЂЂ (непарничар) и унуци по пок. сину ЕЕ, ВВ и ББ (тужиоци). На записнику пред оставинским судом 23.09.2015. године, законски наследници пок. ДД, бив. из ..., дали су наследне изјаве, тако што су се ГГ, син оставиље, ВВ, унука оставиље и ББ, унук оставиље, изјаснили да се прихватају наслеђа које им по закону припада, док се ЂЂ изјаснила да се не прихвата наслеђа на заоставштини оставиље. Уговором о доживотном издржавању закљученим у Општинском суду у Владичином Хану под бр. Р 127/06 дана 11.10.2006. године, прималац издржавања, ДД је свом сину, ГГ (туженом), даваоцу издржавања, пренела, после своје смрти, право својине на к.п. 500, 501, 520, 1439, 1506, 1621, 1622, 1663, 1876, 1877, 1885, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1909, 1928, 1939, 1940, 2089 и 2546, које се налазе у КО ... и уписане су у ЛН бр. ... на име примаоца издржавања код СКН Владичин Хан, као и сувласнички део од 12/48 на к.п. ... КО ..., уписану у ЛН бр. ..., сувласнички део од 1/2 на к.п. ... и ... КО ..., које су уписане у ЛН бр. 232 и сувласнички део од 1/2 од к.п. ... и ... КО ... које су уписане у ЛН ...

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужилаца делимично усвојио налазећи да објекти изграђени на предметним парцелама нису обухваћени уговором о доживотном издржавању из 2006. године, и да исти представљају заоставштину сада покојне ДД и по том основу могу бити предмет наслеђивања од стране законских наследника, па је при одлучивању, имао у виду наследничке изјаве учесника у наслеђивању дате на записнику О 479/15, дана 23.09.2015. године, којом су се учесници ГГ, ВВ и ББ прихватили дела наслеђа које им по закону припада, а да се учесница ЂЂ није прихватила свог наследног дела. При одлучивању о делу тужбеног захтева тужилаца у погледу непокретности на к.п. ... и ..., као и започетом објекту и изграђеном помоћном објекту на тим парцелама, првостепени суд је, имајући у виду утврђено чињенично стање да је објекат, који према стању у катастру захвата обе парцеле, започет и изграђен у нивоу темеља, са плочом над подрумским делом, од стране тужиље АА и њеног супруга, покојног ЕЕ, у време трајања брачне заједнице, те да је тужилац ББ извршио доградњу и реконструкцију помоћног објекта у циљу привођења намени, те имајући у виду да објекат није био предмет уговора о доживотном издржавању, првостепени суд је утврдио да су тужиоци сувласници на свим објектима који се налазе на тим парцелама и да уговор о доживотном издржавању не производи правно дејство за целе к.п. ... и ..., па је то право тужиоцима признао применом одредбе члана 24. Закона о основама својинско-правних односа.

Другостепени суд је, побијаним, преиначујућим делом, првостепену пресуду преиначио у усвајајућем делу тако што је тужбени захтев тужилаца одбио, применом одредбе члана 211. став 3. Закона о парничном поступку, јер је нашао да тужбом нису обухваћени сви нужни супарничари према којима се спор мора да реши на једнак начин имајући у виду је на наслеђе иза покојне ДД позвана и њена кћерка ЂЂ.

Међутим, по оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је погрешно применио одредбу члана 211. Закона о парничном поступку, јер није имао у виду да ЂЂ није наследник, па због тога није ни нужни супарничар. При том, није утврђено ко су законски наследници ЂЂ и да ли су они обухваћени тужбом, или то није случај.

Одредбом члана 213. Закона о наслеђивању ("Службени гласник РС", бр. 46/95 ... 6/2015), прописано је да се наследник може одрећи наслеђа изјавом пред судом до окончања првостепеног поступка за расправљање заоставштине (став 1.). Наследник се може одрећи наслеђа само у своје име (став 2.). Сматра се да наследник који се одрекао наслеђа никада није ни био наследник (став 3.).

У конкретном случају, наследна учесница ЂЂ је дала негативну наследну изјаву, којом се није прихватила наслеђа, а пошто одрицање од наслеђа има увек строго лични карактер, давалац негативне наследне изјаве се не може одрећи наслеђа и у име својих потомака, који се у том случају увек позивају на наслеђе, по праву представљања. Није утврђено да ли ЂЂ има потомке, јер, ако је то случај, онда би њени потомци морали да буду обухваћени тужбом, док би, у супротном, пасивна легитимација била потпуна.

Из изложених разлога, другостепена пресуда је, у преиначујућем делу, укинута, а укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, јер зависи од његовог исхода, на основу одредбе члана 163. став 4. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку, потребно је да другостепени суд отклони указану битну повреду одредаба парничног поступка, тако што ће да утврди да ли кћерка покојне ДД, ЂЂ, има потомке, јер се у том случају они, по праву представљања, позивају на наслеђе иза пок. ДД. Ако то није случај, другостепени суд ће, у поновном поступку да цени наводе жалбе тужених да би потом имао могућност да, правилном применом материјалног права, донесе нову и закониту одлуку.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 415. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић